

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE

2024-11-20 Dnr 2024/01155-2

Utrikesdepartementet

Yttrande över Ds 2024:9 Bättre förutsättningar för utsänd statlig personal

Ert diarienummer: UD2024/08091

Kommerskollegium har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian och kommenterar detta utifrån sitt inre marknadsuppdrag. I uppdraget ingår bland annat att arbeta för en väl fungerande inre marknad som kännetecknas av fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital och som bidrar till tillväxt och konkurrenskraft samt att verka för ett enhetligt genomförande och en korrekt tillämpning av EU-rätten i Sverige.

I Kommerskollegiums roll som Sveriges Solvit-center¹ har vi mottagit klagomål från statligt anställda som är utsända från Sverige till ett EU-land. De har anmält att de inte har fått ett så kallat S1-intyg från Sverige trots att de uppfyller de rättsliga förutsättningarna för rätt till intyget. Solvit har delat dessa erfarenheter med utredningen kopplat till den del som avser ”Sociala trygghetssystem avseende hälso- och sjukvård för utsända och medföljande familjemedlemmar inom Europa” och vi begränsar även vårt yttrande till den delen av promemorian.

Sociala trygghetssystem avseende hälso- och sjukvård för utsända och medföljande familjemedlemmar inom Europa

I avsnittet har utredningen belyst vad som gäller för rätt till vård och ersättning för vård inom EU/EES, Schweiz och Förenade kungariket. Kapitlet har inga förslag eller bedömningar. I avsnittet (s.20) återges även på ett övergripande plan, Solvits erfarenheter av klagomål från personer som nekats rätt till S1-intyg av Försäkringskassan. Det är korrekt att Solvit Sverige har haft kontakt med Försäkringskassan i vart och ett av de ärenden som anmälts till Solvit och framfört sin EU-rättsliga tolkning. Detta har inte ändrat myndighetens bedömning av att en person som är folkbokförd i Sverige ändå kan anses EU-rättsligt bosatt i ett annat medlemsland.

Solvit har inom sitt nätverk för dialog med myndigheter som möter EU-medborgare, lyft problemet och därtill haft en bilateral dialog med Försäkringskassans rättsavdelning. Syftet har varit att belysa det problem som Solvit uppmärksammat med

¹ I enlighet med vårt uppdrag enligt 3 §, 9 § 5 p. förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium samt i enlighet med Kommissionens rekommendation av den 17 september 2013 om principerna för Solvit, C(2013) 5869 final.

hur myndigheten tillämpar EU-reglerna och framför allt den enligt Solvits bedömning felaktiga bosättningsbedömning som ligger till grund för Försäkringskassans avslagsbeslut till den berörda persongruppen.

I Europaparlamentet och rådets förordning (EG) 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen artikel 11 finns kriterier för fastställande av bosättningsort i den situation medlemsstaternas institutioner har skilda uppfattningar i frågan. Solvit bedömer att dessa kriterier bör tillmätas betydelse vid Försäkringskassans bedömning av den utsändes bosättningsort. Av artikel 11 framgår att det ska göras en samlad bedömning av alla tillgängliga uppgifter om relevanta fakta, vilket skulle kunna omfatta bl.a. vistelsens varaktighet och kontinuitet på de berörda medlemsstaternas territorier, personens situation, inbegripet verksamhetens art och särskilda karaktär, särskilt platsen där verksamheten vanligtvis utövas, verksamhetens stadigvarande karaktär och ett anställningsavtals varaktighet, personens familjesituation och personens familjeband samt personens bostadsförhållanden, särskilt huruvida bostaden har permanent karaktär.

De ärende som hanteras inom Solvit-nätverket är tillgängliga för Europeiska kommissionens att ta del av. De har som särskild uppgift att följa upp de olösta ärendena för att identifiera återkommande problem med tillämpningen av EU-rätten i medlemsländerna. Kommissionen har inlett en dialog med Sverige och problemet med rätten till S1-intyg från Sverige har rapporterats som exempel på ett systematiskt problem i Resultattavlan för den inre marknaden 2023 (Single Market and Competitiveness Scoreboard).²

Att tillämpningsproblemen fått denna mer formella uppmärksamhet på EU-nivå bedömer vi har bidragit till det regeringsuppdrag som givits till Inspektionen för socialförsäkringen som bland annat ska granska Försäkringskassans hantering av artikel 17 i förordning (EG) nr 883/2004. Kollegiet ser fram emot att ta del av analysen och ISF:s utredning som ska lämnas den 28 februari 2025.

Avslutningsvis bedömer vi att förslagen inte aktualiserar EU:s anmälningsprocedurer för varor och tjänster, som Kommerskollegium administrerar.³

Ärendet har avgjorts av enhetschef Agnès Courades Allebeck, i närvaro av utredaren Charlotte von Mentzer, föredragande.

² Resultattavlan för den inre marknaden och konkurrenskraft, The Single Market and Competitiveness Scoreboard: <https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/>

³ Det avser EU-direktiven 2015/1535 (anmälningsdirektivet) och tjänstedirektivet 2006/123.